

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

11 – 13 жовтня 2018 р.

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА

ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції 11-13 жовтня 2018 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2018. – 327 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - к.с.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 2 від 02.10.2018 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

нашого менталітета. Великий мудрець Соломон висказав багато поучень. Можливо лише здивуватися його виключальною прозорливістю, ідущою із сивої давнини. Однак, зберегли своє значення висказування викликають, з іншої сторони, і тривогу: значить багато з того, що хвилювало мудреців, збереглося і є актуальним і по сей день. Мало того, деякі проблеми ще більше загострилися. Тому усвідомлення глибини значення цього знання є дуже важливим у духовному формуванні особистості і культурному розвитку суспільства в цілому.

Література:

1. І.Н. Буценко, Г.В. Ангелов і др. Ділове спілкування: наука і мистецтво. Київ-Одеса. СМІЛ, 2011, 15,8 п.л.;
2. В.В. Стрем'ятин, І.Н. Гоуценко, Г.В. Ангелов і др. Людинознавча компетентність у сучасному управлінні. Київ-Одеса. СМІЛ, 2004. 19 п.л.;
3. В.В. Паламарчук, Д.О. Квятковський, І.Н. Буценко, Г.В. Ангелов і др. Соціоекологічні аспекти техногенної цивілізації. Одеса «Астропринт», 2007;
4. Н.А. Пеструєв, Ю.Г. Неустроєв, Г.В. Ангелов і др. гуманізація трудових відносин — веління часу. Одеса, КПОГТ, 2009, 32,6 п.л.;
5. Б.В. Егоров, А.В. Коваленко, І.І. Яровою, Г.В. Ангелов і др. Проблеми коєволюції і соціотехнічне управління. Одеса, КПОГТ, 2010, 36,2 п.л.;
6. Е.Р. Петракова, Е.Б. Козак, А.В. Черкаський, Г.В. Ангелов і др. Етичний фактор у сфері праці і соціального управління. Одеса, КПОГТ, 2010, 35 п.л.;
7. Г.А. Черняк, О.В. Дышкантук, С.Н. Тодорова, А.А. Шевченко, Г.В. Ангелов і др. Пошук гармонії у людському взаєморозумінні. Херсон. Видавець: Гринь Д.С., 2014, 38,6 п.л.;
8. А.І. Киссе, Н.Ф. Цибра, Л.А. Ануфрієв, А.А. Соловей, Т.С. Ботика, Г.В. Ангелов і др. Множинність духовної культури людства. Одеса, КПОГТ, 2016, 32,2 п.л.;
9. С.Р. Гриневецький, С.Н. Тодорова, В.В. Левчук, С.Е. Шувалов, В.І. Калашник, В.П., В.П. Самокіш, Г.В. Ангелов і др. Goodwill – важливий капітал сучасної організації. Одеса, КПОГТ, 2017, 29,4 п.л.;

СОЦІОГУМАНІТАРНА СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Ангелов Г.В., к.і.н., професор, Лар'яновський І.С., к.ф.н., ст. викладач,
Алдабаєва Ю.С., студентка ОНАХТ
Одеська національна академія харчових технологій

Як відомо, постнекласичною формою науково-технічної діяльності є комплексне дослідження та цілеспрямоване стимулювання процесів розвитку складних систем, що здатні до саморегуляції, адаптації та еволюції [6, с. 294-295]. Постнекласичне науково-технічне знання об'єднує у якості власних базових галузей теорії дисипативних структур, складності, автопоєзису, хаосу, самодетермінованої критичності, а також таку актуальну міждисциплінарну наукову галузь, як синергетика [5, с. 208-220]. Для останньої характерним є те, що вона орієнтована не на існуюче, а на те, що виникає, формується, еволюціонує. Тобто наголос у синергетичних дослідженнях переважно робиться на процесуальних аспектах здатних до еволюції систем, які через свою багаторівневу складність є принципово нелінійними утвореннями.

І тому не дивно, що постнекласична наука та високотехнологічна інженерна практика обирають пріоритетними об'єктами своїх досліджень та конструктивних зусиль саме нелінійні складноорганізовані системи, серед яких, у першу чергу, – системи симбіотичного людиномірного типу, тобто такі, у яких природне та людське набуває гармонійної відповідності. Подібні системи, як слушно зауважує Варфоломієв [3, с. 12], є системами холистичного типу, бо людина інтегрована в їхнє середовище цілісно, безперервно-нескінченно та змушена реагувати на зміни станів системи всім своїм єством – не тільки свідомими діями, але й несвідомо, аж до трансперсональних глибин власного буття.

Наголосимо, що ціннісно-методологічне управління високотехнологічними науково-технічними комплексами є за своєю природою суттєво іншим, ніж традиційне, ціле-орієнтоване управління, бо воно не має наперед визначеної цілі. Постнекласична науково-технічна цінність не є ціллю управління. Вона (цінність) має стати органічною складовою керованої системи (мережі), поступове посилення значущості якої повинно сприяти самодетермінації, саморозвитку та самосинхронізації науково-технічних систем за коеволюційними принципами стійкого розвитку. Тобто, постнекласична науково-технічна цінність за змістом та функціональністю – це така складова наукомісткої високотехнологічної системи, що стимулює цю складноорганізовану систему із середини до перманентного еволюційного оновлення та творчого збагачення. Або сформулюємо інакше: постнекласична цінність науково-технічного знання та інжинірингу – це такий чинник самоорганізації високотехнологічної системи, що володіє оптимальною соціокультурною «мутагенністю» та еволюційною творчою потужністю. Саме тому постнекласична науково-технічна цінність знання та інжинірингу повинна постійно знаходитись у фокусі широкого трансдисциплінарного дискурсу [15].

Постнекласична соціотехнічна діяльність та високотехнологічний інжиніринг, за умови своєчасного проведення їхньої розширеної, соціогуманітарної експертизи, спроможні переводити антикризовий принцип стійкого розвитку у практично-технологічну площину соціально-дієвої реалізації. Тобто, управління розвитком великих соціотехнічних регіональних та міжрегіональних комплексів має здійснюватись таким чином, щоб природа та суспільство здатні були б еволюціонувати в бік симбіотичної єдності та виходити разом на коеволюційну траєкторію гармонійного співіснування. Але окреслене завдання системного переходу цивілізації до стратегії стійкого розвитку не може бути вирішене без домінування в суспільній свідомості та науково-технічній практиці нових масштабних цінностей, в яких природна і соціокультурна реальність відображалася б в їхньому постнекласичному баченні. У зв'язку з цим, виникає потреба у розробці методології комплексної філософсько-аксіологічної діагностики проектів і програм соціотехнічного розвитку та виявлення на її основі ландшафтів підвищеної соціокультурної «мутагенності», що мають позитивний культуротворчий потенціал та загальнолюдський ціннісно-світоглядний вектор.

Під час проведення розширеної соціогуманітарної експертизи (діагностики), нам слід пам'ятати і враховувати, що в її фокусі повинні опинитися не окремі технологічні системи, а цілісні технологічні цикли, тобто багатоланкові мережеві процеси соціально-практичного упредметнення цінностей постнекласичного

науково-технічного знання. Цілісний технологічний цикл включає до свого складу створення, експлуатацію, модернізацію та утилізацію складноорганізованих технічних та соціотехнічних систем. Крім того, сучасні ефективні технологічні цикли – це не лише тільки формації техніко-технологічних артефактів, але й цілеспрямовано створені комунікативні співтовариства індивідуальних та групових суб'єктів, що є носіями науково-технічного знання, у тому числі ноу-хау, яке не піддається вичерпній вербалізації. Подібним суб'єктам властива широка полідисциплінарність науково-технічних знань та навиків, багатоланкові інформаційні, організаційні та технологічні вертикальні й горизонтальні взаємодії, що формують розгалужену соціокультурну інфраструктуру з підвищеним рівнем ціннісно-сислової «мутагенності».

Особливої актуальності в проведенні розширеного соціогуманітарного експертного аналізу набула діяльність зі створення, експлуатації, модернізації та утилізації новітніх соціотехнічних мереж в агропромисловому комплексі [9]. Це зумовлено її надзвичайною важливістю для оптимізації процесів збереження, розподілу та споживання продовольчих ресурсів у регіональних та глобальних масштабах. У подібних мережах здійснюється комплексна обробка життєво важливих компонентів забезпечення високих стандартів якості людського життя та знаходить практичну апробацію стратегія антикризового соціального розвитку. Оскільки подібні соціотехнічні мережі виявляють тенденцію до саморозвитку, то вони потребують поза-кон'юнктурного, постнекласичного управління техніко-економічними та соціально-гуманітарними параметрами, що має здійснюватись корпоративними та державними суб'єктами на основі як прямої – лінійно прогнозованої, так і непрямой – ціннісно-орієнтованої дії.

1. Постнекласичне знання та високотехнологічний інжиніринг є новітніми соціокультурними феноменами, що спричинили процес генезису багатокомпонентних науково-технічних комплексів небаченої інноваційно-технологічної потужності. Означені комплекси завдяки ціннісній, методологічній та організаційній місткості здатні ефективно залучати до розв'язання проблем антикризової оптимізації наукової та інженерної діяльності потенціал фундаментального природознавства, нанонаук та нанотехнологій, когнітивних наук та інформаційних технологій, а також – усе більшою мірою універсальний культуротворчий ресурс соціогуманітарного знання.

2. Постнекласична науково-технічна цінність здатна функціонувати як інтегральна підстава для соціогуманітарної селекції наукових та технічних пріоритетів в умовах, з одного боку, перетворення науки та техніки на визначальну рушійну силу соціального розвитку та, з другого боку, обмеженості культурно-антропологічних, економіко-екологічних, організаційних та інформаційних ресурсів сучасної цивілізації.

3. Перехід до соціогуманітарної стратегії управління науково-технічною діяльністю, який має бути здійснено розвинутими соціумами у найближчій перспективі, – це є свідоме сприяння реалізації тих буттєвих потенцій життя та розуму, що за своїм характером є комплементарними культурним цінностям загальнолюдського масштабу та спроможні бути надійними орієнтирами в

цілеспрямованому розгортанні складноорганізованих симбіотичних людиномірних систем.

Література

1. Авдулов А.Н., Кулькин А.М. Парадигма современного научно-технического развития / А.Н.Авдулов, А.М.Кулькин. – М.: РАН ИНИОН, 2010. – 304 с.
2. Ангелов Г.В. Социоэкологические аспекты техногенной цивилизации / [Ангелов Г.В., Буценко И.М., Демченко Д.М. и др.]; под общ.редакцией С.Р.Гриневецкого и В.М.Чугуенко. Одесса: Астропринт, 2007. – 408 с.
3. Варфоломеев В.П. Управление высокотехнологичным производством / В.П.Варфоломеев. – М.: Экономика, 2009. – 336 с.
4. Горохов В.Г. Методологический анализ системотехники / В.Г. Горохов. – М.: Радио и связь, 1982. – 160 с.
5. Князева Е. Н. Основания синергетики: Человек, конструирующий себя и своё будущее / Е.Н. Князева, С.П. Курдюмов. – М.: ЛИБРОКОМ, 2011. – 264 с.
6. Котенко В.П. История и философия технической реальности / В.П. Котенко. – М.: Академический проект, 2009. – 623 с.
7. Лар'яновський І.С. Інтегральний аксіологічний підхід до оцінки науково-технічної діяльності / І.С. Лар'яновський // Науково-теоретичний альманах «Грані». – 2016. – №3. – С. 37-42.
8. Мейер К., Дэвис С. Живая организация. Грядущая конвергенция информатики, нанотехнологии, биологии и бизнеса / Кристофер Мейер, Стэн Дэвис; [пер. с англ.]. – М.: Хорошая книга, 2007. – 367 с.
9. Сталий розвиток і штучний холод: Збірник наукових праць VIII Міжнародної науково-технічної конференції, (Одеса, 8-10 жовтня, 2012 р.) / ОДАХ. – Херсон: Гринь Д.С., 2012. – 638 с.
10. Стасинопулос П. Проектирование систем как единого целого: Интегральный подход к проектированию для устойчивого развития / Питер Стасинопулос, Майкл Х. Смит, Карлсон Харгроувс, Черил Деша. – М.: Эксмо, 2012. – 288 с.
11. Стёпин В.С. Философия науки и техники / Стёпин В.С., Горохов В.Г., Розов М.А. – М.: Гардарика, 1996. – 400 с.
12. Холл А.Д. Опыт методологии для системотехники / А.Д. Холл; [пер. с англ.]. – М.: Советское радио, 1975. – 448 с.
13. Adcock R. Principles and practice of systems engineering: presentation, Cranfield University, UK [Електронний ресурс] / R. Adcock. – Режим доступу: [www.incose.org.uk/Downloads/AA01.1.4_principles%20&%20practices%20of%20S E.pdf](http://www.incose.org.uk/Downloads/AA01.1.4_principles%20&%20practices%20of%20S%20E.pdf).
14. Blanchard B.S., Fabricky W.J. Systems Engineering and Analysis / B.S. Blanchard, W.J. Fabricky. – [fourth edition]. – Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, NJ, 2006. – P. 1-150.– (Webversion)
15. Honour E.C. Understanding the Value of Systems Engineering: proceedings of the Fourteenth Annual Symposium of the International Council on Systems Engineering, Toulouse, France [Електронний ресурс] / E.C. Honour.

81.	КУЛЬТУРНА СХОЖІСТЬ МІЖ ПОЛЬЩЕЮ ТА УКРАІНОЮ ЯК ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИЦТВА Прокопенко О.В., д.е.н., професор, Академія техніко-гуманітарна, м. Бельсько-Бялей, Польща, Криворучко Л.Б., к.е.н., ТОВ «Центр технологічних ініціатив», м. Суми, Україна	206
82.	ОПЫТ ОЦЕНКИ ПРИОРИТЕТОВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ В ВУЗАХ СЕРБИИ И УКРАИНЫ Dubravka Škunca, "Union - Nikola Tesla" Университет, г. Белград, Сербия Zoran Sekerevac. "Union - Nikola Tesla" Университет, г. Белград, Сербия Olena Golubyonkova, ОНАХТ, г. Одесса, Украина Walery Okulicz-Kozaryn, Педагогический университет, г. Краков, Польша	207
83.	ОЦІНКА ВПЛИВУ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ Маркова Т.Д., к.е.н., доцент, Пчелянська Г.Б., ст.викладач ОНАХТ	210
84.	ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ТАНЦЮВАЛЬНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ Басюркіна Н.Й., д.е.н., доцент, завідувача кафедри, Салькова І. Ю., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	213
85.	ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ Ступницька Т.М., к.е.н., доцент, Приймак В.О., магістрант ОНАХТ	215
86.	ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ Свістун Т.В., к.е.н., доцент, Євтюхова І.В., магістрант ОНАХТ, м. Одеса	217
87.	ЕКОНОМІЧНА ОСНОВА ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ ІНТЕГРОВАНІХ ТРАНСПОРТНИХ ПІДСИСТЕМ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ Шевченко І. В., старший викладач ОНАХТ, м. Одеса	220
88.	СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ Купріна Н.М., к.е.н., доцент, Баранюк Х.О., аспірант ОНАХТ, м. Одеса	223
89.	ОСОБЛИВОСТІ ОРЕНДИ ДЕРЖАВНИХ ЦІЛІСНИХ МАЙНОВИХ КОМПЛЕКСІВ ВИНОРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ Ткачук Г.О., к.е.н., доцент ОНАХТ, м. Одеса	227
90.	ПРОБЛЕМИ ПРИДБАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ Ткачук Г.О., к.е.н., доцент, Євдосюк С.С., магістрант ОНАХТ, м. Одеса	229
91.	МАРКЕТИНГОВЫЕ АСПЕКТЫ ПРОДВИЖЕНИЯ ТУРИСТСКИХ УСЛУГ ЧЕРЕЗ СОЦИАЛЬНЫЕ СЕТИ Карчевская Е.Н., к.г.н., доцент, Лапицкая О.В., к.э.н., доцент Гомельский государственный технический университет им. П. О. Сухого	231
92.	ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ Агєєва І. М., к.е.н., доцент, Ринкова А.А., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	233
93.	НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА ТА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ Ангелов Г. В., к.і.н., проф., Соловей А. О., к.і.н., доц., Кананихіна О. М., к.т.н., доцент, Ботіка Т. С., к.і.н., старший викладач, ОНАХТ, м. Одеса	235
94.	ВОЗРАСТАНИЕ РОЛИ ДУХОВНОЙ КУЛЬТУРЫ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ЧЕЛОВЕКА И ОБЩЕСТВА Ангелов Г. В., к.і.н., проф., ОНАХТ, Ханц Куртакад, Любберштедт, Швейцария	238
95.	СОЦІОГУМАНІТАРНА СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ Ангелов Г.В., к.і.н., професор, Лар'яновський І.С., к.ф.н., ст. викладач, Алдабаєва Ю.С., ОНАХТ, м. Одеса	243
96.	ФОРМУВАННЯ ЦІНІСНО-ГУМАНІСТИЧНОГО ВЕКТОРА В СУЧАСНОМУ ІНЖИНІРИНГУ	247